

9. Матрусова Т.Н. Япония: материальное стимулирование в фирмах / Т.Н. Матрусова. – М.: Наука, 1992. – 194 с.
10. Каору И. Японские методы управления качеством / И. Каору. – М.: Экономика, 1988. – 172 с.
11. Эти невероятные японцы / С.Н. Паркинсон, М.К. Растомджи, С.А. Сапре. – М.: ФОЗБ, 1992. – 202 с.
12. Кравцевиц А.И. Общественное предпринимательство в Японии / А.И. Кравцевиц. – М.: Наука, 1988. – 244 с.

УДК 005.22.342:658

РОЗРОБКА СЦЕНАРІЇВ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ С ВИКОРИСТАННЯМ ВИДІВ УПРАВЛІНСЬКИХ ІННОВАЦІЙ

Мушнікова С.А.

Пропоновані сценарії розвитку системи управління підприємств залізничного транспорту з використанням видів управлінських інновацій із урахуванням рівня до їх сприйняття та адаптивною гнучкістю підприємств.

Ключові слова: *система управління, управлінська інновація, адаптивна гнучкість, промислові підприємства залізничного транспорту, сценарне моделювання.*

В складних ринкових умовах функціонування підприємств ефективність управління залежить від комплексного застосування багатьох факторів і не в останню чергу від процедури прийнятих рішень і їх практичного втілення в життя. Але для того, щоб управлінське рішення було дієвим і ефективним, потрібно дотриматися певних методичних основ. Особливу роль в національній економіці займає транспортний сектор, адже розвинена транспортна система є передумовою економічного зростання, підвищення конкурентоспроможності країни і якості життя населення. В формуванні системи управлінських інновацій на кожному підприємстві залізничного транспорту для прийняття управлінського рішення щодо формування системи управлінських інновацій, необхідно розбиратися не тільки в понятійному апараті, але і досить кваліфіковано з урахуванням спроможності підприємств адаптуватися до складних ринкових умов застосовувати на практиці управлінські інновації.

Метою роботи є розробка сценаріїв розвитку системи управління підприємств залізничного транспорту з використанням управлінських інновацій.

Огляд наукових підходів Теоретичним питанням формування управлінських інновацій в сфері управління присвячено багато наукових праць закордонних та вітчизняних авторів, таких як: Майкл Хаммер [1], Литовченко С.Е. [3], Попов В.М. [4], Пригожин А. И. [5], Мединський В.Г.[8], Прохорова В. В. [7], Соколов Д.В. [10] та ін. В роботах надано обґрунтовану оцінку доцільності та необхідності впровадження управлінських інновацій на підприємствах, але на сьогодні недостатньо обґрунтовано саме рівень сприйняття підприємствами системи управлінських інновацій.

Прийняття рішень притаманне будь-якому виду діяльності, і від нього може залежати результативність роботи однієї людини, групи людей, підприємства цілому. З економічної й управлінської точок зору прийняття управлінського рішення при формуванні системи управлінських інновацій варто розглядати як фактор адаптивної гнучкості підприємства. Всі прийняті рішення по формуванню системи управлінських інновацій можна умовно підрозділити на рішення стратегічного та тактичного характеру. Прийняття рішення, як правило, пов'язане з вибором напрямку дії, і якщо рішення приймається легко, без спеціального пророблення альтернатив, то гарне рішення прийняти важко.

Гарне рішення накладає на менеджера велике соціальне навантаження і залежить від психологічної підготовленості менеджера, його досвіду, особистісних якостей.

З метою ефективного формування системи управлінських інновацій на підприємстві автором пропонується технологія впровадження формування й реалізації управлінських інновацій в системах управління промислових підприємств залізничного транспорту (рис. 1).

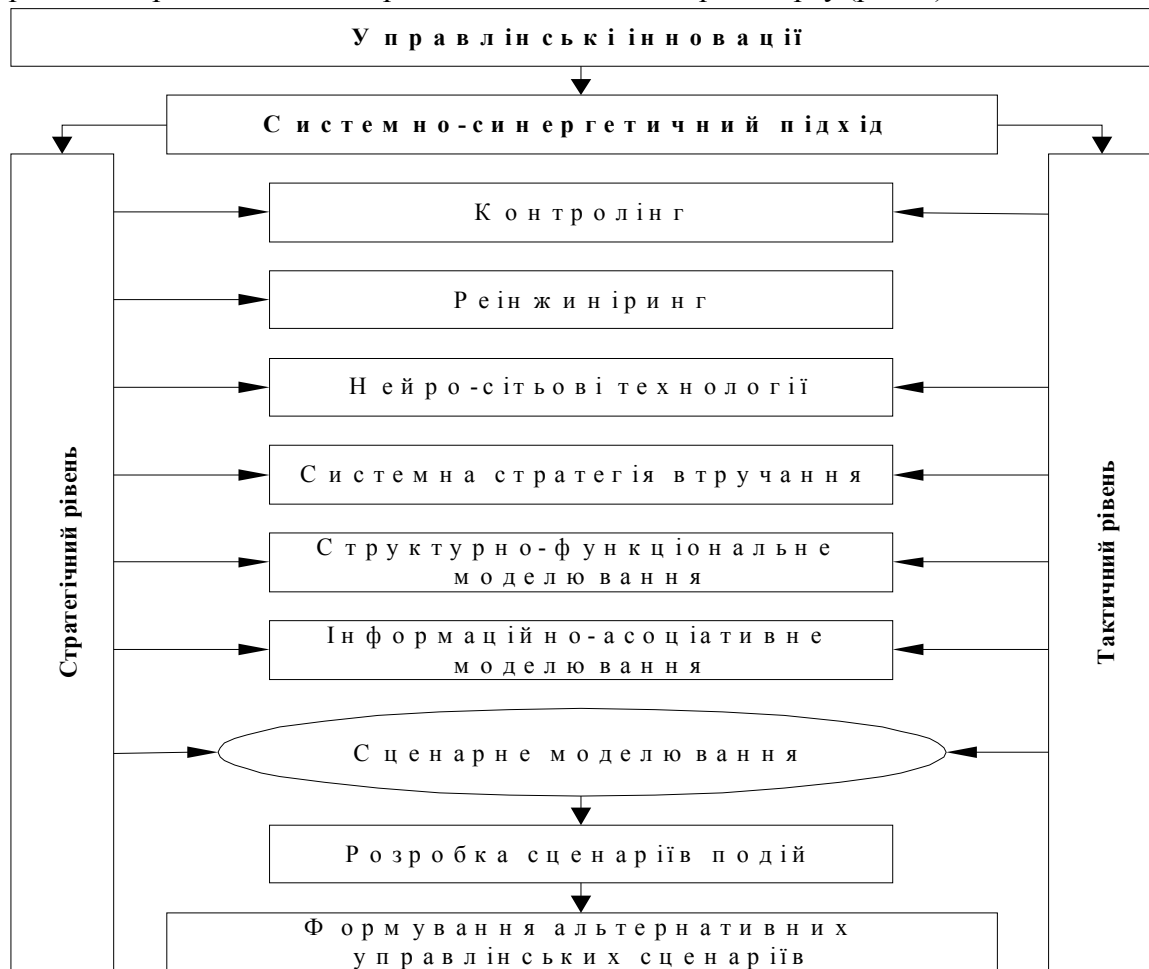

Рис.1. Технології впровадження управлінських інновацій

Необхідним етапом технології впровадження системи управлінських інновацій на промислових підприємствах стає сценарне моделювання, яке полягає в розробці сценаріїв поведінки підприємств в залежності від впровадження певної форми управлінської інновації. На підставі проведеного SWOT-аналізу, автором пропонується матриця сильних та слабких сторін кожного з пропонуємих видів управлінських інновацій щодо їх впровадження в систему управління промисловими підприємствами залізничного транспорту.

SWOT - це акронім слів Strengths (сили), Weaknesses (слабкості), Opportunities (сприятливі можливості) і Threats (загрози). Внутрішня обстановка підприємства відображається в основному в S і W, а зовнішня - в O і T. SWOT-аналіз є етапом розробки стратегії розвитку підприємства. Методологія SWOT-аналізу передбачає, по-перше, виявлення внутрішніх сильних і слабких сторін фірми, а також зовнішніх можливостей і загроз, і, по-друге, встановлення зв'язків між ними.

Підсумкова матриця SWOT-аналізу параметричної оцінки системи управлінських інновацій надана на рис. 2.

По суті матриця SWOT-аналізу являє собою зручний інструмент структурного опису стратегічних характеристик середовища та підприємства. При побудові матриці застосована, так звана «дихотомічна процедура» (dichotomia - (грец.) поділяю на дві частини), яка використовується в багатьох галузях знань (філософія, математика, ботаніка, соціоніка, інформатика і т.д.). Тоді елементи матриці являють собою «дихотомічні пари» (пари, які виключають одне одного ознак), що дозволяє знизити невизначеність (ентропію) взаємодії середовища і системи за рахунок опису ситуації «великим мазком».

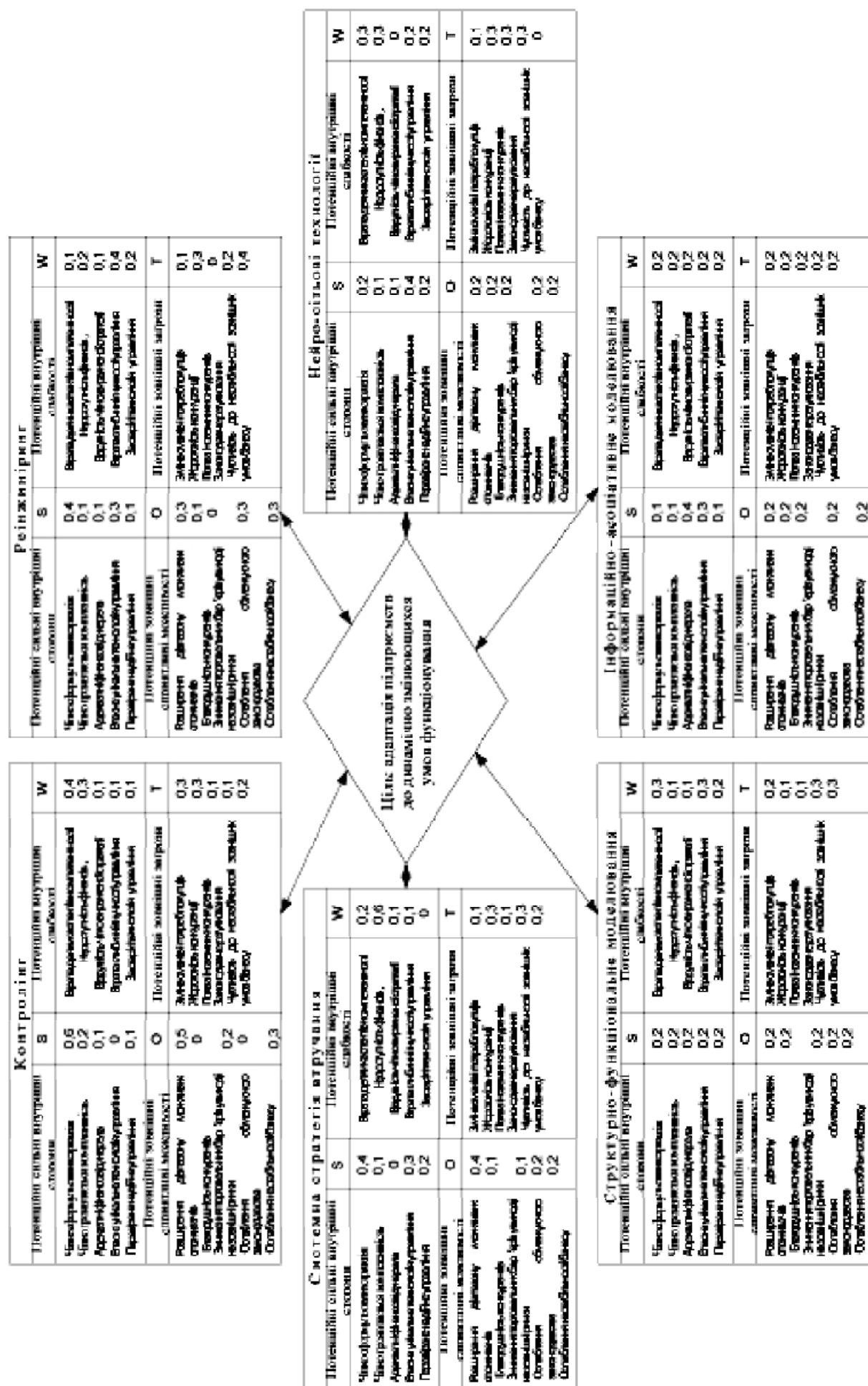

Рис.2. Параметрична оцінка системи управління інновацій на підставі SWOT-аналізу

Успіх підприємницької діяльності залежить від правильно вибраної системи управлінських інновацій. Вибір стратегії, у свою чергу, залежить від таких чинників: обсяг адаптивної гнучкості, яким володіє підприємство; рівень конкурентоспроможності підприємства; доля на ринку; мета, яку підприємство ставить перед собою – закріпити лідерство, вийти в лідери, закріпитися «посередині».

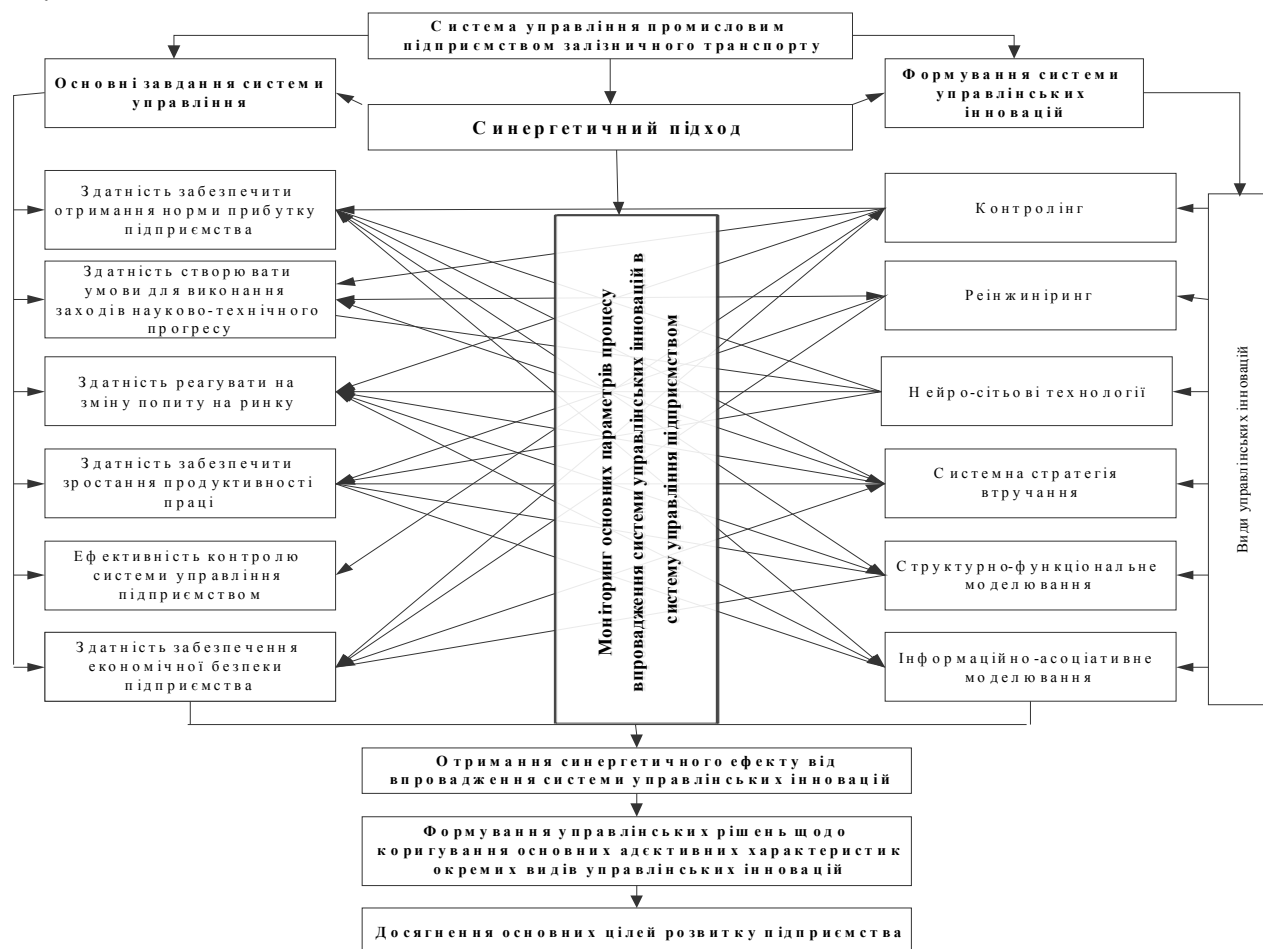

Рис. 3. Схема розробки комбінованих сценаріїв управлінських інновацій

Формування нового типу організації підприємства відбувається на базі прискорення процесів обробки інформації й прийняття рішень, і як наслідок, більш швидкої адаптації до змін ринку. Тому саме оцінка й аналіз реалізують умови інтеграції функцій підприємства, системи управління ним і формуванням системи управлінських інновацій. Функції оцінки й аналізу адаптивної гнучкості дозволяють сформувати інформаційне поле для прийняття й реалізації управлінських рішень відносно рівня сприйняття підприємством управлінських інновацій. Ця мета досягається на основі розробки, впровадження й реалізації сценарного моделювання, що формує системи критеріїв і індикаторів, параметрів формування системи управлінських інновацій промислових підприємств залізничного транспорту, а також оцінки ефективності від їх впровадження. Зазначені положення дозволили автору сформулювати сценарії розвитку подій від формування системи управлінських інновацій на промислових підприємствах залізничного транспорту відповідних кластерів. На підставі проведення SWOT-аналізу, яка надала можливості оцінити сильні та слабкі сторони кожного з видів управлінських інновацій для подальшого формування сценаріїв їх впровадження на промислових підприємствах залізничного транспорту.

Оцінка рівня адаптивної гнучкості промислових підприємств залізничного транспорту, яка відображає рівень сприйняття підприємствами системи управлінських інновацій дозволило автору розробити прогноз комбінованих сценаріїв впровадження управлінських інновацій на промислових підприємствах залізничного транспорту в розрізі кластерів, до яких вони відношенні (рис.3, табл. 1).

Для прогнозу комбінованих сценаріїв використовуються наступні види управлінських інно-

вацій (УІ) щодо формування їх системи та впровадження на промислових підприємствах залізничного транспорту:

- УІ 1 – контролінг;
- УІ 2 – реінжиніринг;
- УІ 3 – нейро-сітьові технології;
- УІ 4 – системна стратегія втручання;
- УІ 5 – структурно-функціональне моделювання;
- УІ 6 – інформаційно-асоціативне моделювання.

Таблиця 1

Матриця комбінованих сценаріїв впровадження управлінських інновацій

Кластер	Види управлінських інновацій					
	УІ 1	УІ 2	УІ 3	УІ 4	УІ 5	УІ 6
Кластер 1	1	1	0	0	1	0
Кластер 2	1	1	0	1	0	0
Кластер 3	1	0	0	1	1	0

- Відповідно до матриці, пропонується впровадження наступних видів управлінських інновацій:
- для промислових підприємств залізничного транспорту які входять до 1-го кластеру контролінг, реінжиніринг, структурно-функціональне моделювання. Визначенні підприємства мають високий рівень адаптивної гнучкості тому найбільш сприятливі для впровадження найбільш кардинальних видів управлінських інновацій;
 - підприємствам які входять до 2-го кластеру і мають середній рівень адаптивної гнучкості пропонується впровадження управлінських інновацій таких як контролінг, реінжиніринг, системна стратегія втручання;
 - підприємства 3-го кластеру найбільш сприятливі до впровадження контролінгу, системної стратегії втручання, структурно-функціональному моделюванню.

ВИСНОВКИ

Якість управлінських впливів на систему пов'язується з умінням правильно визначити підхід до вирішення управлінських завдань, які будуть найкращим чином служити у даній ситуації і дозволять досягти управлінських цілей.

Одним з етапів технології впровадження системи управлінських інновацій на промислових підприємствах стало сценарне моделювання, яке полягає в розробці сценаріїв поведінки підприємств в залежності від впровадження певної форми управлінської інновації. На підставі проведеного SWOT-аналізу, автором запропонована матриця сильних та слабких сторін кожного з запропонованих видів управлінських інновацій щодо їх впровадження в систему управління промисловими підприємствами залізничного транспорту.

Експертне оцінювання рівня сприйняття впровадження управлінських інновацій на промислових підприємствах залізничного транспорту стало основою для побудови комбінованих сценаріїв управлінських інновацій в розрізі кластерів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Майкл Хаммер. Реинжиниринг корпорации: Манифест революции в бизнесе / Майкл Хаммер, Джеймс Чампи.: пер. с англ. Ю.Е. Корнилович — М.: Манн, Иванов и Фербер, 2006. — 287 с.
2. Менеджмент інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств України / Д.М. Черваньов, Л.І. Нейкова. — К.: Знання, КОО, 2002. — 514 с.
3. Национальный доклад «Организационно-управленческие инновации: развитие экономики, основанной на знаниях» / [под ред. С.Е. Литовченко]. — М.: Ассоциация Менеджеров, 2008. — 104 с.
4. Попов В.М. Глобальный бизнес и информационные технологии. Современная практика и рекомендации / В. М. Попов, Р. А. Маршавин, С. И. Ляпунов. - М.: Финансы и статистика, 2001.—272

с.

5. Пригожин А. И. Управленческие нововведения: неопознанные ресурсы / А. И. Пригожин // Управление персоналом. — 2000. — № 1. — С.9-11.
6. Проблемы развития современного общества: культура, инновации, высокие технологии и экология: научн. изд. / [В.Н. Гринева, П.Д. Дудко, А.Г. Крюк и др.] — Х.: Изд-во ХГЭУ, 2003. — 299 с.
7. Прохорова В. В. Теоретико-методологические основы инновационного развития и общие предпосылки управленческих инноваций в современной экономике / В. В. Прохорова // Сучасні проблеми соціально-економічного розвитку регіонів : моногр. — Дніпропетровськ : ІМА-прес, 2010. — С. 222—231.
8. Медынский В.Г. Реинжиниринг инновационного предпринимательства: [учеб. пособие для вузов] / В.Г. Медынский, С.В. Ильдеменов— М.: Юнити, 1999. — 414 с.
9. Санто Б. Инновации как средство экономического развития / Б.Санто — М.: Прогресс, 1990. — 291с.
10. Соколов Д.В. Управленческие инновации: механизмы реализации: [учеб. пособие] / Д.В.Соколов, Е.И. Юркан. — СПб.: Изд-во СПбГУЭФ, 2008. — 106 с.
11. Управленческие нововведения в США. Проблемы внедрения / [под ред. Ю. А. Ушанова]. — М.: Наука, 1989. — 189 с.
12. Чухрай Н.І. Організаційно-управлінські інновації в економіці, що спирається на знання. Інновації: проблеми науки і практики: [моногр.] / Н.І. Чухрай. — Х.: ВД «ІНЖЕК», 2006. — 133 с.

УДК 656.13.073

ОЦІНКА ХАРАКТЕРИСТИК ПОСЛУГИ ПІДПРИЄМСТВ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ

Осадча О.А.

У статті представлено результати оцінки характеристик послуги, що надається підприємствами цивільної авіації.

Ключові слова: цінність послуги, вартість послуги, ризики, фінансова стабілізація, конкурентоспроможність.

Потреба в оцінці характеристик послуги, що надається підприємствами цивільної авіації зумовлена зниженням конкурентних позицій національних авіапідприємств на ринку авіаперевезень, оскільки, в нинішніх умовах господарювання підприємств галузі, саме послуга набуває якісно нових рис.

Метою статті є оцінка характеристик послуги та виявлення взаємообумовленості цінності та вартості послуги з урахуванням ризиків дозволить у майбутньому забезпечити зростанням обсягів перевезень що позитивно відобразиться на якості обслуговування, фінансовій стійкості підприємств, і разом з тим на конкурентоздатності авіапідприємств.

Питанням економічної сутності цінності присвячені праці Р.Алена, М. Портера, Д. Рікардо, Дж.Р. Хікса, А. Томпсона, Дж. Стрікланда, В. Гальперіна, М. Туган-Барановського, Д. Хлебникова. Визначенню ланцюга цінності авіатранспортної послуги присвячені наукові праці Калди К.О., варто зауважити на тому, що питання цінності на авіаційному транспорті є слабо дослідженими.

Значний внесок у розвиток теоретичних та практичних основ дослідження конкурентоспроможності підприємств внесли Ансофф І., Зав'ялов П. С. Ламбен Ж. Ж., Портер М., Стрікланд Дж., Томпсон А. А., Загоруйко В.М., Кулаєв Ю. Ф., Кулик В. А., Мерхеж Р. Е., Мова В. В., Щелкунов В. І., Яценко Л. А.

Питаннями класифікації ризиків займалися такі українські та іноземні науковці: А.П. Альгін, І.Т. Балабанов, І.А. Брижань, П.І. Верченко, В.В. Вітлінський, І.В. Гончаров, П.Г. Грабовий, В.М. Гранатуров, В.Б. Живетін, С.З. Жизнін, І.В. Зайцева, А.Б. Камінський, Р.М. Моргенштерн, С.І. Наконечний, О.Л. Устенко, Е.А. Уткін, В.В. Черкасов, Г.В. Чернова, Л.Г. Шаршукова, О.Б. Шевчук, Д.А. Штефанич, О.І. Ястремський та інші.